

Intézkedési terv az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentése érdekében

**2022. május 1. – 2022. december 31.
közötti időszakra**

Készítette:

Pákozdy dr. Böcz Ildikó
Stratégiai közbeszerzési főosztályvezető

Ellenőrizte:

dr. Budaházy Gábor
Beszerzési vezérigazgató-helyettes

Jóváhagyta:

Mártha Imre
Vezérigazgató

Budapest, 2022. április „27.,

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
Bevezetés	3
I. Helyzetelemzés	3
II. A probléma azonosítása, részletes megfogalmazása	4
III. Az intézkedési tervben foglaltak köre	5
IV. Az intézkedési terv megvalósítását segítő intézkedések, feladatok	6
V. A 2022. évben végrehajtandó, egyajánlatos közbeszerzések csökkentésére irányuló tervezett intézkedések.....	12
VI. Az intézkedési tervben foglaltak végrehajtása – ellenőrzés és értékelés	13
VII. Az intézkedési tervben foglaltak megvalósításába bevont, illetőleg a megvalósításért felelős szervezeti egységek.....	14
VIII. A megvalósítás költségvonzata.....	14
IX. Az intézkedési terv megvalósításának időtartama.....	14
X. Az intézkedési tervben foglaltak megvalósításának felülvizsgálata	14

Bevezetés

A Magyar Közlöny 2022. évi 37. számában (2022. február 28.) megjelent az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **Korm. rendelet**), amely 2022. március 15-én lépett hatályba. A jogszabály célja a verseny szintjének javítása és ezáltal Magyarországon az egy ajánlattevő részvételével zajló közbeszerzések arányának jelentős csökkentése.

I. Helyzetelemzés

A) A Korm. rendelet előírásai

1. Előzetes piaci konzultáció kötelező alkalmazása

A Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja alapján a BKM BUDAPESTI KÖZMŰVEK Nonprofit Zrt. (a továbbiakban: **BKM Nonprofit Zrt./Ajánlatkérő**), mint a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: **Kbt.**) szerinti Ajánlatkérő kötelezettségeként rögzíti az előzetes piaci konzultáció minden esetben kötelező alkalmazását uniós értékhatárt elérő becsült értékű, nyílt vagy meghívásos közbeszerzési eljárás megindítása előtt, **a verseny alacsony szintjével legerősebben érintett, a közbeszerzésekért felelős miniszter által előzetesen közzétett beszerzési tárgyak esetén**, tekintettel arra, hogy Ajánlatkérő esetében az egyajánlatos közbeszerzések közös közbeszerzési szójegyzék (a továbbiakban: **CPV**) főcsoport szerinti aránya a megelőző naptári évben a 30%-ot meghaladta, és az adott CPV főcsoportba tartozó közbeszerzések aránya az összes eredményes közbeszerzés 2%-át meghaladta.

2. Érintett beszerzési tárgyak és CPV-kódok

Az Elektronikus Közbeszerzési Rendszerben (a továbbiakban: **EKR**) a **2021. évre vonatkozóan** rendelkezésre álló adatok alapján, **az érintett CPV főcsoport szerint meghatározott beszerzési tárgyak köre** a következő:

- 33000000-0 Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek
- 34000000-7 Szállítófelszerelések és kiegészítő szállítási cikkek
- 90000000-7 Szennyvíz- és hulladéktisztítási és környezetvédelmi szolgáltatások
- 38000000-5 Laboratóriumi, optikai és precíziós felszerelések (kivéve szemüvegek)
- 50000000-5 Javítási és karbantartási szolgáltatások
- 39000000-2 Bútorok (beleértve irodai bútorok), lakberendezési cikkek, háztartási berendezések (kivéve világítás) és tisztítótermékek
- 42000000-6 Ipari gépek

3. Az előzetes piaci konzultáció kötelező alkalmazása alóli kivételek

Az előzetes piaci konzultáció alkalmazása minden esetben kiváltható a **Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok előírásával**.

Nem kell előzetes piaci konzultációt alkalmazni **keretmegállapodások** és **dinamikus beszerzési rendszerek** (a továbbiakban: **DBR**) esetén.

B) A Korm. rendeletben előírt kötelezettségek teljesítését segítő főbb útmutatók, segédanyagok

1. A **közbeszerzésekért felelős miniszter** 2022. március 15-ig **módszertani iránymutatást** tett közzé az EKR honlapján az egyajánlatos közbeszerzések elkerülését segítő legjobb módszerekről és gyakorlatokról, valamint az előzetes piaci konzultáció alkalmazásáról.
2. Az EKR előzetes piaci konzultáció lefolytatására szolgáló funkciójának részletes leírását az **EKR Támogatás** menüpontja alatt elérhető **„EKR Előzetes Piaci Konzultáció Kézikönyv”** tartalmazza¹.
3. A **Miniszterelnökség** által közzétett **útmutató** az előzetes piaci konzultáció alkalmazásához².
4. Az **Állami Számvevőszéknek** a piaci versenyt érintő közbeszerzési gyakorlatra vonatkozó, **2021. évi elemzése**.

C) Intézkedési terv készítése

Ha az ajánlatkérőnél a Korm. rendeletben foglaltak szerint jelentős mértékben fordultak elő **egyajánlatos közbeszerzések**, azok **számának csökkentése érdekében** intézkedési terv készítése szükséges.

A BKM Nonprofit Zrt.-nek, mint intézkedési terv készítésére kötelezett ajánlatkérőnek az intézkedési tervet **első alkalommal 2022. április 30-ig** kell elkészíteni és közzétenni honlapján, melyben:

- Ajánlatkérő megvizsgálja és bemutatja, hogy 2021. évben milyen lehetséges okai voltak az egyajánlatos közbeszerzések magas számának,
- milyen intézkedéseket tesz, illetve milyen beszerzési gyakorlatot kíván alkalmazni annak érdekében, hogy a tervezett beszerzéseinél biztosítsa a lehető legnagyobb versenyt, és
- az egyajánlatos közbeszerzéseinek a száma a lehető legalacsonyabb szintre csökkenjen.

Az intézkedési terv közzétételének **elmulasztása esetén, vagy ha azt az Ajánlatkérő nem a Korm. rendeletben megfogalmazott tartalommal készíti el**, akkor a közbeszerzésekért felelős miniszter felhívhatja Ajánlatkérőt a kötelezettség pótlására, illetve javítására. Ezt követően, ha a felhívás is eredménytelenül telik el, **hivatalból lefolytatott jogorvoslati eljárás kezdeményezhető** Ajánlatkérő ellen a Kbt. 152. §-ának megfelelően. E mellett az Ajánlatkérő felettes, felügyeleti vagy tulajdonosi joggyakorló szerve is eljárhat és élhet mindazokkal az eszközökkel, amelyek a szervezet nem megfelelő működése, a gazdálkodásra irányadó szabályok be nem tartása esetén rendelkezésre állnak.

II. A probléma azonosítása, részletes megfogalmazása

1. A Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkára részéről 2022. március 7. napján megküldött tájékoztatás értelmében, az EKR-ben rendelkezésre álló adatok alapján, a Korm. rendelet 4. §-ában foglalt módszertan szerint számítva a BKM Nonprofit Zrt.

¹ <https://ekr.gov.hu/portal/tamogatas>

² https://www.palyazat.gov.hu/kozbeszerzesi_utmutatok

esetében a 2021. évben az egyajánlatos közbeszerzések aránya – az uniós értékhatárt elérő becsült értékű közbeszerzések körében – a 20%-ot meghaladta, melyre tekintettel Ajánlatkérő köteles a tárgyévre vonatkozóan intézkedési tervet készíteni az egyajánlatos közbeszerzései számának csökkentésére vonatkozóan, az adott évre irányadó közbeszerzési tervére figyelemmel.

2. **A BKM Nonprofit Zrt., által a 2022. évben megindítani, illetőleg lefolytatni tervezett közbeszerzési eljárások Korm. rendelet szerinti, érintett beszerzési tárgyainak köre:**

- 34000000-7 Szállítófelszerelések és kiegészítő szállítási cikkek
- 39000000-2 Bútorok (beleértve irodai bútorok), lakberendezési cikkek, háztartási berendezések (kivéve világítás) és tisztítótermékek
- 42000000-6 Ipari gépek
- 50000000-5 Javítási és karbantartási szolgáltatások
- 90000000-7 Szennyvíz- és hulladéktisztítási és környezetvédelmi szolgáltatások

III. Az intézkedési tervben foglaltak köre

1. **A 2021. évben az egyajánlatos közbeszerzések Ajánlatkérőnél az alábbi közbeszerzési tárgyak esetén merültek fel**

Fő CPV-kódok	Leírás
34144510-6	Hulladékszállító járművek
34300000-0	Járművek és járműmotorok alkatrészei és tartozékai
42123400-1	Légkompresszor
42995000-7	Különbéle tisztítógépek
50112100-4	Gépjármű-javítási szolgáltatások
50230000-6	Közúti és egyéb járművek javítása, karbantartása és kapcsolódó szolgáltatások
50410000-2	Mérő-, tesztelő- és ellenőrző berendezéssel kapcsolatos javítási és karbantartási szolgáltatások
50531100-7	Kazánjavítási és -karbantartási szolgáltatások
51133000-3	Turbinabeszerezési szolgáltatások
90513400-0	Hamuártalmatlanítási szolgáltatások
90690000-0	Graffitieltávolítási szolgáltatások

2. **Közbeszerzési tárgyaként az egyajánlatos közbeszerzések lehetséges okai**

- Az ajánlatkérői igények, a közbeszerzési felhívások jellemzői, a piaci sajátosságokra és az ajánlattevői magatartásokra is figyelemmel
 - **Speciális gépek esetében az alkatrész és kopó-fogyóanyag ellátás, illetőleg javítás** sok esetben csak a gyártón, vagy egy adott, meghatározott magyarországi értékesítési, javítási és karbantartási jogosultsággal rendelkező (akár kizárólagossággal rendelkező) forgalmazón keresztül bonyolódhat le (pl. Liebherr, MAN, Mercedes alkatrészek beszerzése; 3,5 tonna feletti tehergépjárművek javítása; Hulladékhasznosító Mű Kazánok segédberendezéseinek gépészeti javítása; Hulladékhasznosító Mű Üzemben üzemelő 1 db 24 MW-os turbina szervizelése).

- **A szellemi tulajdonhoz kapcsolódó jogok felhasználása és megújítása** (pl. LIBRA6i rendszer támogatása, frissítése, fejlesztési feladatai) **és/vagy műszaki-technikai sajátosságok** esetén szintén nem lehet versenyről beszélni. Ilyen esetben csak az indulhat a közbeszerzésen, aki ezeket birtokolja (pl. GPS alapú flottafelügyeleti rendszer üzemeltetése a szoftver környezet és annak hardver eszközeinek biztosításával a telepített, saját tulajdonú GPS nyomkövető eszközök igénybevételevel, vagy azokkal mindenben egyenértékű fedélzeti eszközök telepítésével).
- **Keretmegállapodásos eljárások második része (közvetlen megrendelés)** esetében a statisztikában a rendszeres időközönként (negyedévente) bejelentett részteljesítések jelennek meg, amelyekben értelemszerűen csak a korábbi – részenkénti – nyertesek kerülnek feltüntetésre (3,5 tonna alatti járművekhez alkatrészbeszerzés).

IV. Az intézkedési terv megvalósítását segítő intézkedések, feladatok

1. Általános feladatok

Az egyajánlatos közbeszerzések visszaszorítása érdekében Ajánlatkérő felméri a piaci viszonyokat, a beszerzési gyakorlatát, valamint ezekhez kapcsolódóan a verseny hiányának lehetséges indokait annak érdekében, hogy az intézkedési terv olyan, reálisan megvalósítható intézkedéseket tartalmazzon, amelyek ténylegesen alkalmasak a közbeszerzésekben a verseny szintjének növelésére.

- Tervezés, előkészítés:
 - Az **éves közbeszerzési terve összeállítása** során Ajánlatkérő törekedett arra, hogy a közbeszerzési eljárásai megvalósítása során csökkenjen az egyajánlatos közbeszerzések kockázata.

Ennek elérése érdekében Ajánlatkérő kiemelt figyelmet fordított és kíván fordítani **a beszerzendő termékek vagy szolgáltatások piacának előzetes felmérésére**. Ennek keretében vizsgálatra kerül(t), hogy a közbeszerzési igényeket mely piaci szereplők képesek kielégíteni, az adott gazdasági szereplők milyen termékeket, szolgáltatásokat kínálnak, ezek milyen műszaki paraméterekkel rendelkeznek, illetve ezek közül melyek felelnének meg az ajánlatkérői igényeknek, továbbá felmérhető, hogy van-e esetleg a piacon olyan alternatív megoldás, amely megfelelné Ajánlatkérő konkrét beszerzési igénye kielégítésének.

Nagyértékű közbeszerzések esetén Ajánlatkérő **nem csak a hazai, hanem a külföldi potenciális ajánlattevőket – ideértve különösen a gyártókat – is azonosítani kívánja már az eljárások előkészítő szakaszában** (pl. online kutatás elvégzése, de akár papír alapú termék katalógusok böngészése, a beszerzés nagyságrendjétől függően szakértő által készített piacelemzés is felhasználhatók erre a célra). A felmérést követően Ajánlatkérő a piaci kínálatot figyelembe véve úgy állítja össze a közbeszerzés műszaki leírását, hogy a piaci szereplők minél magasabb számban tudjanak indulni a közbeszerzési eljárásban.

- A közbeszerzési eljárások előkészítésének fontos eleme az **előzetes piaci konzultáció EKR-en keresztül történő lefolytatása**. A konzultáció a fentiekben említett piacfelmérést nem csak helyettesítheti, hanem ki is egészítheti, hiszen a felkutatott piaci szereplők egyúttal a konzultáció potenciális résztvevőit is képezhetik.

Az előzetes piaci konzultáció során lehetőség van kommunikációra a piac szereplőivel; a piac visszajelzései felmérhetők és a szükséges módosítások elvégezhetők a közbeszerzési eljárásokhoz kapcsolódó dokumentumok tervezeteiben.

Természetesen az előzetes piaci konzultáció során is maximálisan biztosítani kell az eljárás tisztaságát. Fokozottan ügyelni kell arra, hogy a részt vevő gazdasági szereplők a konkrét eljárás kapcsán:

- egymás indulási (vagy éppen távolmaradási) szándékát (az előzetes piaci konzultáción való részvételen túlmutatóan);
- egymás árképzési módszerét;
- egymás ajánlatára vonatkozó terveit ne ismerhessék meg.

Minden esetben figyelemmel kell lenni arra is, hogy:

- a verseny tisztaságának érdekében
- a vállalkozások piaci döntéseiket csak önállóan, befolyástól mentesen hozhatják meg.

Ajánlatkérő utólag visszajelzést kíván kérni azoktól a gazdasági szereplőktől, akik részt vettek az előzetes piaci konzultációban, de a közbeszerzési eljárásban mégsem jelezték érdeklődésüket, illetőleg nyújtottak be ajánlatot/részvételi jelentkezést, vagy egyébként a piac jelentős szereplői, mégsem indultak a közbeszerzési eljárásban.

A visszajelzéseket Ajánlatkérő beépíti a jövőre nézve közbeszerzési gyakorlatába, szükség szerint azokra tekintettel újabb intézkedéseket dolgoz ki

- A közbeszerzési eljárások előkészítése kapcsán a szakértelem biztosításával összefüggő fontos tényező a szervezetnél a megfelelő adminisztratív kapacitások rendelkezésre állásának biztosítása (pl. a közbeszerzési dokumentumok gondos és kellően pontos előkészítése érdekében belső vagy külső szakértő megbízása és a dokumentumok általa/általuk történő általi minőségbiztosítása).

Az előkészítésbe megfelelő szaktudással rendelkező személyek bevonása szükséges, akik ténylegesen és érdemben részt vesznek az eljárások előkészítésében, adott esetben lefolytatásában (ideértve különösen az eljárás bírálati szakaszában való közreműködést). A megfelelő tervezés szükségességére a pénzügyi tervezés során is figyelemmel kell lenni, adott esetben számolni kell egy külső szakértő bevonásának pénzügyi feltételeivel is.

Kategóriamenedzsment működési modell kialakítása: A kategóriamenedzsment működési modellel biztosítható a (köz)beszerzési kategóriákért való **egyszemélyi felelősség, piacismeret és megtakarítási lehetőségek maximalizálása**. A kategóriamenedzsment piac elemzésekkel, felmérésekkel támogatja az eljárások előkészítését és segíti a műszaki tartalmak előkészítését. A közbeszerzések ily módon történő centralizálása erősíti a kategóriamenedzsment működési modellt, így a (köz)beszerzési működés egységesíthető, standardizálható, szinergiahatások, így megtakarítások és jobb szerződéses kondíciók érhetők el.

Ez elsősorban a humán, illetve szervezeti kapacitásokat jelenti (új munkatársak felvétele – 3 fő, kifejezetten mérnöki, műszaki végzettséggel és beszerzési területen szerzett tapasztalattal, releváns piaci ismerettel rendelkező szakember – felvétele a Stratégiai Közbeszerzési Főosztály állományába; a meglévő személyi állomány képzése, belső átszervezések a munka hatékonyságának növelése érdekében, külső kapacitások fokozottabb bevonása különösen a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelem biztosítására), de magában foglalja az Ajánlatkérő eszközeit is (az informatikai vagy egyéb, a közbeszerzések során használt eszközök és rendszerek fejlesztéseit a folyamatok, törzsadatok SAP szinten történő egységesítése, nyomkövetése, riportálása támogatja a kategóriamenedzsmenetet különösen a belső igények menedzselésében és a (köz)beszerzési tervezés előkészítésében).

- Az előkészítés megfelelő minőségéhez elengedhetetlen olyan munkafolyamatok és döntéshozatali rend kialakítása, amely beépíti a közbeszerzések szakszerű előkészítését, kialakítja a különböző szakterületek (különösen a projektmenedzsmenet, a közbeszerzési és a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelem) együttműködésének módját.

A közbeszerzési eljárások előkészítésével és lefolytatásával kapcsolatos folyamatokat Ajánlatkérő a belső (különösen a beszerzési és közbeszerzési, a szerződéskötési, illetőleg a kötelezettségvállalás rendjéről szóló) szabályzataiban részletesen meghatározta.

Ajánlatkérő folyamatosan reagál a változó piaci körülményekre – előzetesen felméri a (köz)beszerzési alternatívákat³, elősegítve a (köz)beszerzési folyamatok hatékony menedzselését.

- Ajánlatkérő a formális összeférhetlenségi nyilatkozatokon felül kifejezetten előírja az összeférhetetlen helyzetek bejelentésének kötelezettségét, illetőleg – amennyiben szükséges – tartalmi vizsgálatot is végez az érintett személyek érdekviszonyaival kapcsolatban.
- Különösen fontos annak elkerülése, hogy adott/meghatározott gazdasági szereplő(k) irányában – objektív indokokkal nem magyarázható – előzetes preferencia alakuljon ki Ajánlatkérő oldalán, és emiatt a közbeszerzési dokumentumok versenykorlátozó feltételeket tartalmazzanak.
- A tervezéshez kapcsolódó munkafolyamatok fent már említett szakszerűbbé tételével Ajánlatkérő biztosítja a közbeszerzései év közbeni ütemezett előkészítését és megkezdését, elkerülve azt, hogy nagy részben a költségvetési év végén indítsák el az Igénylő szervezetek a közbeszerzéseiket a még meglévő források lekötésére: a közbeszerzési kiírások megfelelő időbeli ütemezése mellett Ajánlatkérő törekszik arra, hogy az ünnepi időszakokban vagy egyéb olyan időszakban, amikor várhatóan kevesebb ajánlat érkezik, nem, vagy csak a legszükségesebb esetben indítson, illetve folytasson le közbeszerzési eljárást.⁴

³ Árindexálásra vonatkozó lehetőség biztosítása; reagálás az árfolyam változásra, EUR-ban történő ajánlattétel, megrendelés, elszámolás és kifizetés lehetőségének biztosítása; sajátos beszerzési módszerek (pl. Dinamikus beszerzési rendszer létrehozása) alkalmazása stb.

⁴ Nagyobb esélye van például a verseny hiányának, ha az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény megjelenését olyan időszakra ütemezi, amikor kisebb a gazdasági szereplők aktivitása (karácsonyi időszak, nyári szünet stb.). Egy, az Európai Bizottság számára készített kutatás megállapította, hogy Magyarországon az őszi és téli hónapokban jóval nagyobb az esélye az egyajánlatos közbeszerzéseknek, mint a tavaszi hónapokban.

- Ajánlatkérő törekszik arra, hogy elkerülje az azonos vagy hasonló tárgyú (különösen az uniós értékhatárt elérő – egybeszámított – becsült értékű) közbeszerzések egy időben, illetőleg egymás után, viszonylag rövid időn belül történő indítását, így is minimalizálva az esélyét annak, hogy a verseny helyett az egyes gazdasági szereplők egymással párhuzamos közbeszerzési eljárásokon jelenjenek meg (akár) egyedüli indulóként.
- Ajánlatkérő Beszerzési vezérigazgató-helyettesi szervezete a (köz)beszerzésekre vonatkozó naprakész, teljeskörű nyilvántartásokat vezet; a jövőben a nyilvántartási rendszerek fejlesztése, bővítése során azok kiegészítésre kerülnek az ajánlatok számának figyelésével – amennyiben előfordul – az egyajánlatos közbeszerzésekkel, illetve ezek lehetséges indokaival.
- A közbeszerzési dokumentumok tartalma, lebonyolítás
 - Ajánlatkérő a konkrét közbeszerzési kiírás elkészítése, valamint az eljárások lebonyolítása során törekszik arra, hogy a minél szélesebb körű piaci versenyzőstönzésére, azáltal, hogy – lehetőség szerint – a Kbt. 61. § (4) bekezdésében foglaltak szerint biztosítja a részajánlat tételének lehetőségét a közbeszerzés egyes részeire.

E körben mérlegelni kell, hogy milyen az adott közbeszerzési tárgy piaca, lehet-e számítani arra, hogy egy vállalkozás kizárólag a közbeszerzés egy részéért szállna versenybe vagy valószínűbb, hogy ugyanazon vállalkozások nyújtanak be ajánlatot minden részre.

Ajánlatkérőnek a részajánlattétel lehetőségének megítélése kapcsán elsőként a közbeszerzés tárgyát szükséges megvizsgálnia, és amennyiben a beszerzés tárgyának jellegére tekintettel a részajánlattétel lehetősége biztosítható, úgy az egyéb szempontokat megvizsgálva hozhat döntést arról, hogy ésszerű lehet-e az egyes részekre akár különböző gazdasági szereplővel több szerződést kötni, vagy adott esetben fennállnak az egységes beszerzés megvalósításának törvényi feltételei. A mérlegelés alá eső szempontok lehetnek szakmai, gazdasági, műszaki, minőségi, vagy a szerződés teljesítésével kapcsolatos más szempontok egyaránt, az ésszerűséget pedig minden esetben az adott közbeszerzés egyedi körülményei szerint szükséges megítélni. Amennyiben nincs ellentét a vizsgált szempontok tekintetében és a beszerzés tárgyának jellege lehetővé teszi, Ajánlatkérő biztosítja a részajánlattétel lehetőségét.

- A megfelelő részvételi, illetőleg ajánlattételi határidők biztosítása egy közbeszerzési eljárásban kulcsfontosságú annak érdekében, hogy a piaci szereplők megfelelő időben, megfelelő minőségű ajánlatot tudjanak benyújtani.

Ajánlatkérő – lehetőség szerint – igyekszik mellőzni, illetőleg minél kevesebb számban gyorsított eljárásokat indítani, hiszen ezek esetén különösen kevés idejük van a gazdasági szereplőknek a részvételi jelentkezésük/ajánlatuk elkészítéséhez és általában az ilyen eljárásokban kiugróan magas az egyajánlatos közbeszerzések száma.

Komplex közbeszerzési igényeknél a Kbt. szerinti minimális, kötelező határidők helyett Ajánlatkérő hosszabb időt hagy a részvételi jelentkezések, illetőleg ajánlatok elkészítésére Az ekként biztosított megfelelő időtartam(ok) a későbbiekben a bírálat rövidebb időigénye révén is megtérülhet(nek).

- A közbeszerzések során kiemelten fontos a **műszaki leírás versenysemleges megfogalmazása**. A műszaki leírásnak valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzés során.
- **Konkrét gyártmányra, típusra főszabály szerint nem szabad hivatkozni**. Ha ez mégis elkerülhetetlen, akkor a leírásban a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést is kell szerepeltetni. Ajánlatkérő törekszik arra, hogy a műszaki leírásban szereplő paramétereknek lehetőség szerint minél több gazdasági szereplő által kínált termék vagy szolgáltatás meg tudjon felelni. A műszaki leírás **nem tartalmazhat olyan műszaki paramétert, amely indokolatlanul kizár egyes termékeket vagy szolgáltatásokat, annak ellenére, hogy az ajánlatkérői igényeknek azok is megfelelnek**. Ajánlatkérő Beszerzési és Közbeszerzési Szabályzata értelmében a közbeszerzési eljárásokban az Igénylő szervezet vezetője köteles gondoskodni arról, hogy a műszaki leírás, valamint az alkalmassági és egyéb előírt követelmények (a továbbiakban együtt: követelményrendszer) az adott beszerzési igény részét képező szolgáltatás, áru, vagy építési beruházás tekintetében nem zárnak ki a versenyből az Igénylő szervezet vezetője által ismert, a szerződés teljesítésére alkalmas, potenciális gazdasági szereplőt, mint ajánlattevőt vagy részvételre jelentkezőt. Az Igénylő szervezet vezetőjének e kötelezettsége az eljárás előkészítésétől kezdve, az eljárás teljes időtartama során, annak befejezéséig, így a műszaki leírás és a követelményrendszer későbbi módosítása esetén is fennáll.
- A minél több ajánlat elérése érdekében Ajánlatkérő fokozott figyelmet fordít arra, hogy a **közbeszerzési eljárásban az alkalmassági feltételeket a ténylegesen szükséges minimumra korlátozza**, vizsgálva különösen a korábban azonos, vagy hasonló tárgyban eredményesen lefolytatott (**ún. etalon) eljárásokban** előírt alkalmassági kritériumokat (szerződéskötési feltételeket stb.).
- Bár közvetlenül nem feltétlenül hat az egyajánlatos eljárások csökkentésére, adott esetben – a **túlárazások elkerülése érdekében** – Ajánlatkérő élheti **Kbt. 73. § (6) bekezdésének c) pontjában** foglalt lehetőséggel, amely szerint **az eljárást megindító felhívásban előre meghatározható egy maximális összeg, amelynél magasabb árat vagy költséget tartalmazó ajánlat a bírálat során érvénytelenné nyilvánítható**.
- Ajánlatkérő egyes közbeszerzési tárgyak (különösen az alkatrészbeszerzések, javítási és karbantartási szolgáltatások, háztartási berendezések) esetén előírja a **Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerint eredménytelenségi indokot**, amely alapján az eljárás csak abban esetben lehet eredményes, ha abban több ajánlat, illőleg részvételi jelentkezés is érkezik. Bár ezzel a megoldással megnőhet az eredménytelen közbeszerzések kockázata is, ez a kockázat a piac megfelelő felmérésével csökkenthető; előzetes piaci konzultáció alkalmazása esetén az előírás kiváltható. Részekre történő ajánlattétel biztosítása esetén Ajánlatkérő élhet a **Kbt. 75. § (5) bekezdés nyújtotta eredménytelenné nyilvánítás** lehetőségével is.⁵

⁵ Ha az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban lehetővé tette a részekre történő ajánlattételt, az eredménytelenség az eljárásnak csak az eredménytelenségi okkal érintett részére állapítható meg. Ha az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban rögzítette és megindokolta, hogy bármely rész eredménytelensége esetén már nem áll érdekében a szerződések megkötése, az eljárást valamennyi rész tekintetében eredménytelenné nyilváníthatja.

- Ajánlatkérő kiemelt figyelmet fordít arra, hogy **az ajánlatok, illetve részvételi jelentkezések bírálata ütemezetten, gyorsan és hatékonyan történjen**.⁶, ne kerüljön sor – akár többször is – az ajánlati kötöttség meghosszabbítására.

Ennek eszköze különösen:

- az adminisztratív kapacitások bővítése,
- az egyes eljárásrendeknek és eljárásfajtáknak megfelelő, az eljárások előkészítő szakaszában összeállított, tervezett időtartamokat rögzítő „időtáblák” alkalmazása – az abban foglaltaknak az egyes eljárási cselekmények függvényében szükséges megfelelő felülvizsgálata, naprakész vezetése mellett;
- a döntési folyamatok racionalizálása, szabályzatba foglalt rögzítése.
- **Megrendelések és/vagy teljesítések ütemezése:** A teljesítési határidő reális, a piaci folyamatokhoz igazodó, és a szerződés szerinti feladat megfelelő minőségű elvégzéséhez szükséges mértékű meghatározása szintén alapvető fontosságú.
 - ahol és amennyiben releváns, részteljesítési határidők, illetőleg
 - részszámlázási lehetőség biztosítása.
- **Arányos és ésszerű kockázatelosztás megvalósítására törekvés:** A gazdasági szereplők számára a szerződéses feltételrendszer alapvetően meghatározza azt, hogy milyen kockázatokat kell vállalniuk a teljesítéshez; ezek a kockázatok befolyásolják az árazás mellett azt a döntést is, hogy egyáltalán nyújt-e be ajánlatot valamely gazdasági szereplő az adott eljárásban.
- A teljesítési határidő reális, adott piaci folyamatokhoz igazodó, illetőleg a szerződés szerinti feladat megfelelő minőségű elvégzéséhez szükséges mértékű meghatározása szintén alapvető fontosságú.
- A gazdasági szereplők számára a szerződés hatályba lépésének nagy mértékű bizonytalansága nem teszi lehetővé erőforrásaik tervezését, amely szintén visszafoghatja a versenyt és a hosszabb időtartamhoz kapcsolódó kockázatok beárazásával az ajánlatkérő számára is drágább szerződést eredményezhet.

Amennyiben Ajánlatkérő **feltételes közbeszerzést** folytat le, meghatározhatja azt a legkésőbbi időpontot, ameddig a szerződés hatályba léphet (amely csak a valóban szükséges időtartamra korlátozódik, lehetőség szerint nem későbbi időpontban a szerződés aláírását követő 3 hónapnál).

2. Vezetői feladatok

- Az egyajánlatos közbeszerzések csökkentésére irányuló, egymással összhangban lévő **intézkedések tervezése, az intézkedési terv elkészítése, megvitatása és elfogadása.**

⁶ Az Európai Bizottság részére készített kutatás megállapította, hogy az azoknál az ajánlatkérőknél, amelyek az ajánlatok nagyon lassú bírálata jellemző, lényegesebb gyakoribbak az egyajánlatos közbeszerzések, mint azoknál, akik gyorsabban tudják az ajánlatokat elbírálni.

- Az ajánlatkérőnél dolgozó, közbeszerzésekkel foglalkozó személyi állomány folyamatos (tovább)képzése, illetve a meglévő képzési rendszerek átalakítása, megújítása. A közbeszerzési szabályok és alapelvek megismerését biztosító képzéseken felül mindenképp hasznosak lehetnek az EKR használatával kapcsolatos képzések, de beépíthető a képzési rendszerekbe a közbeszerzési piacokkal kapcsolatos tudatosságot elősegítő, illetve kifejezetten az egyajánlatos közbeszerzések visszaszorításával kapcsolatos technikákat bemutató ismeretanyagok átadása is. A képzések mellett az ajánlatkérői gyakorlatba beépíthető a tudásellenőrzés is (pl e-learning tesztek, egyéb típusú vizsgakötelezettségek).
- A tervezett intézkedések végrehajtási módjának, határidejének, a végrehajtásért felelős szervezeti egységek és/vagy személyek meghatározása – a felmerülő lehetséges kockázatokra is figyelemmel.
- Az intézkedési tervben foglaltak folyamatos nyomon követése, végrehajtásának ellenőrzése.

V. A 2022. évben végrehajtandó, egyajánlatos közbeszerzések csökkentésére irányuló tervezett intézkedések

1. Az Ajánlatkérőnél 2021. szeptember 1. napjával bekövetkezett szervezeti átalakulás jelentős befolyással bír a közbeszerzési eljárások előkészítésének és lefolytatásának körülményeire.⁷ A beadvány napját követően a FŐTÁV Nonprofit Zrt., mint általános jogutód befogadó társaság BKM Nonprofit Zrt. cégneven működik tovább, mely lehetőséget teremt:
 - a méretgazdaságosságból adódó előnyök kihasználására, szükségszerűen „elindítva” a beadványt Ajánlatkérők közbeszerzési igényeinek összesítését,
 - a korábban azonos tárgyban kötött „párhuzamos” szerződések megszüntetésére;
 - korábbi, határozatlan időre kötött szerződések fenntartásának vizsgálatára, szükség szerint felmondásának kezdeményezésére;
 - szerződésmódosítások minimalizálására;
 - a Kbt. 19. §-a szerinti egybeszámítási szabályok folyamatos érvényre juttatása mellett.
2. Az Ajánlatkérő elfogadott 2022. évi közbeszerzési tervében foglaltak áttekintése, szükség szerint felülvizsgálata; a terv módosítása. A tárgyévben megindítani tervezett közbeszerzési eljárások elemzése, összhangban az intézkedési terv III.1. pontjában részletezett, 2021. évben lefolytatott eljárások eredményeivel, kiemelt figyelmet fordítva a vizsgált évben az egyajánlatos közbeszerzésekkel leginkább érintett, előkészítés előtt/alatt álló, uniós értékhatárt elérő becsült értékű közbeszerzési tárgyakra.
3. Azon közbeszerzési eljárások esetében, amelyeket Ajánlatkérő az érintett közbeszerzési tárgyak valamelyikében a Korm. rendelet hatályba lépését követően viszonylag rövid időn belül tervez megindítani, a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja – adott esetben Kbt. 75. § (5) bekezdése – szerinti eredménytelenségi ok előírása és alkalmazása⁸.

⁷ A FŐTÁV Nonprofit Zrt. neve 2021. szeptember 1-jétől BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zrt-re változott; beadványt az FKF Nonprofit Zrt., a FŐKERT Nonprofit Zrt., a Budapesti Temetkezési Nonprofit Zrt. és a FŐKÉTÜSZ Nonprofit Kft.

⁸ A Közbeszerzési Hatóság javasolja az ajánlatkérőknek a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi esetkör alkalmazását. Egyajánlatos közbeszerzések már a Hatóság 2022. évi szerződés-ellenőrzési tervében is szerepelnek, azonban a jövőben az ajánlatkérők minden ilyen közbeszerzése automatikusan ellenőrzésre kerül.

4. A DBR indítás(ok) lehetőségének vizsgálata azokban a beszerzési tárgyokban, ahol ez releváns lehet (különösen, alkatrészek, háztartási berendezések, tisztítószerek) – a piaci körülményekre (nyersanyaghiány, „köztudomású”, árváltozást és/vagy akadályközlést generáló, illetőleg vis maior helyzet stb.) is tekintettel.
5. Keretmegállapodásos eljárások indításának megfontolása, az eljárás második részére vonatkozó részletszabályok – Kbt.-ben és végrehajtási rendeleteiben foglaltakkal összhangban történő – egyidejű kidolgozása mellett, azon speciális beszerzési igények (különösen meghatározott célgépek, illetőleg alkatrészeinek beszerzése és/vagy javítására, karbantartására irányuló szolgáltatások megrendelése) tekintetében, ahol és amennyiben azt a piaci viszonyok (pl. meghatározott gyártó részéről kiállított, kizárólagos magyarországi értékesítésre, forgalmazásra, javításra vonatkozó jogosultságot alátámasztó irat(ok), igazolás(ok)) támasztják alá, illetőleg teszik szükségessé.
6. Előzetes piaci konzultációk lefolytatása az EKR-ben – kifejezetten azon beszerzési tárgyak tekintetében, ahol az előkészítés időszükséglete, és/vagy speciális műszaki követelmények indokolják.
7. EUR-ban történő ajánlattétel, megrendelés, elszámolás és kifizetés lehetőségének biztosítása; ahol releváns lehet, a termékek/alkatrészek nettó referencia árából adott (többször)kedvezmény mértékének értékelése (referencia ár meghatározása nyilvános, bárki által hozzáférhető online, elektronikus adatbázis(ok) segítségével).
8. Árindexálásra, valamint árfolyam korrekcióra (pl. egységárak felülvizsgálatára) vonatkozó lehetőség biztosítása – ha egy szerződésben az árak jövőbeli változása kockázatot jelent – összhangban a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontjában foglalt szerződésmódosítási jogcímmel.

VI. Az intézkedési tervben foglaltak végrehajtása – ellenőrzés és értékelés

- Alapvetések
 - Az intézkedések végrehajtása – tekintettel többek között a közbeszerzésekben a verseny előnyeire is – alapvetően Ajánlatkérő érdeke és felelőssége.
 - Amennyiben Ajánlatkérő szisztematikusan nem hajtja végre az intézkedési tervben meghatározott tevékenységeket, illetve esetében nem csökken érdemben az egyajánlatos közbeszerzések aránya, a Kormány akár jogalkotási, akár szervezet-irányító funkciói körében, valamint az ajánlatkérő felettes, felügyeleti vagy tulajdonosi joggyakorló szerve – az irányítói/felügyeleti/tulajdonosi helyzeténél fogva rendelkezésre álló jogi keretek között – további beavatkozó intézkedésekről dönthet.
- Ellenőrzés és egyéb, átfogó intézkedések
 - Általános intézkedések, amelyek összességében a közbeszerzési folyamat, illetve a folyamat ellenőrzésének javítását szolgálják:
 - Ajánlatkérő Beszerzési és Közbeszerzési Szabályzatában egyértelmű, áttekinthető felelősségi rend kialakítása.
 - Szükség szerint olyan belső ellenőrzési pontok felállítása, amelyek kifejezetten az egyajánlatos közbeszerzések elkerülésére fókuszálnak.

- **Kockázatkezelési rendszer bevezetése és alkalmazása**.⁹ Az egyajánlatos közbeszerzések előfordulásának, illetve a verseny hiánya negatív hatásai **kockázatainak elemzése**, valamint **rendszeres (negyedévente történő) monitoring tevékenység**, amely folyamatosan nyomon követi a közbeszerzés útján beszerzett egyes termékek és szolgáltatások piaci folyamatait, valamint a konkrét közbeszerzési eljárások esetén tapasztalt versenyhelyzetet és adott esetben a verseny hiányának lehetséges okait.
- **Amennyiben Ajánlatkérő** valamely közbeszerzési eljárás lefolytatása során elkövetett **versenyjogi jogsértések** (különösen kartellezés) **gyanúját észleli**, azokat **szisztematikusan bejelenti a Gazdasági Versenyhivatalnak**.

VII. Az intézkedési tervben foglaltak megvalósításába bevont, illetőleg a megvalósításért felelős szervezeti egységek

- Ajánlatkérő Beszerzési vezérigazgató-helyettesi szervezete;
- a Stratégiai- és gazdasági vezérigazgató-helyettesi szervezet;
- a Belső ellenőrzési főosztály;
- Igénylő szervezet(ek): a BKM Nonprofit Zrt. azon szervezeti egysége(i), amely(ek)nél a konkrét közbeszerzési igény(ek) felmerül(nek).

VIII. A megvalósítás költségvonzata

- Ajánlatkérő 2022. évi Beruházási tervének adott tervsorain az egyes közbeszerzések tekintetében szükséges fedezet (tervezetten, szükség esetén átcsoportosítással) rendelkezésre áll.
- A IV.1. pontban részletezett, humán, illetve szervezeti kapacitások bővítését célzó intézkedés végrehajtása érdekében a mérnöki, műszaki végzettséggel és beszerzési területen szerzett tapasztalattal, releváns piaci ismerettel rendelkező szakemberek felvételével és foglalkoztatásával kapcsolatos, valamint a külső szakértők bevonásához szükséges költségek tervezése és biztosítása szükséges.

IX. Az intézkedési terv megvalósításának időtartama

2022. május 1.– 2022. december 31. közötti időszak

X. Az intézkedési tervben foglaltak megvalósításának felülvizsgálata

2023. március 31. napjáig

⁹ Az ÁSZ által készített elemzés szerint „[a] kockázatkezelési rendszer a kockázatértékelés alapján felméri és a kockázati kitétséget mérséklő kontrollokkal kezeli a közbeszerzési eljárás kockázatait, amelyek folyamatos monitorozásával a közbeszerzési szabálytalanságok felmerülésének kockázata csökkenthető.”